

Politikai napilap.
Megjelenik (vasárnap és ünnepnapi kivétellel) mindennap délután 4 órakor.
Szerkesztőség és kiadó hivatal:
Via Ciotta 28.
Telefon sz.: 778
Száma 4 fillér, deken 6 fillér,

FIUMEI HIRLAP

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva
Egy hónapra . . . 1 k. 20 fill.
Negyedévre . . . 3 k. 00 fill.
Vidéken, postai szetküddéssel:
Egy hónapra . . . 1 k. 80 fill.
Negyedévre . . . 5 k. 40 fill.
Hirdetési díj: Egy sor 100 fillér, 10 soros hirdetés 600 fillér. Hivatalos hirdetések egy sor 20 fillér.

A harmadik faktor.

A városi képviselőtestület tegnap esti ülése egy remek bolondgombát termelt. Kisütötték, hogy Fiume *harmadik faktora* Magyarországnak. *Il terzo fattore!* — hangzott a neveltség szó s az általános helyeslés hangja hömpölygött végig a termen. Csak a karzatról eredő néhány gunyos és szálnalmas mosolyban tükrözőtt vissza az a buta kép, mit e pillanatban a reprezentanza képe nyújtott. *Dall' Asta* Szaniszló az az ur, a ki magát az ország harmadik faktorának tekintti. Ő, kinek kebelét nemsokára a határrendőri szurony fogja fogadalmához hiven — keresztül döfni. Az állam harmadik faktorának ki-nevezett Fiume városa magyar országgyűlési képviselője pedig hallgatag ült s nem említette, hogy még nem vette észre azt, hogy ő a parlament szekerében harmadik faktor volt. Mint ötödik kerék már nagyon sokszor szerepelt benne, de ezzel sem ő, sem a reprezentanza, sem *Dall' Asta* Szaniszló ur nem óhajtott dicsekedni. A harminchatszor hangsúlyoztatott *terzo fattore* hülyeségre nem hallatszott semminemű válasz. Huszonhatan jelentek meg az ülésen. Hiányzott onnan *minden magyar ember* s még a hazafias hortvátok közül se jelent meg senki. Pedig volnának vagy tizenegyen. Meghallgatná hát a szavukat bárki.

Gyávaság, hogy nem mernek megjelenni abban a testületben, hol még a podeszta is a magyar törvények véreben gázol. Gyávaság, hogy nem merik mutatni magukat ott, hol *kötelességet* kell teljesíteniök a haza nevében. Gyávaság, hogy elbujnak a küzdelem elől, csak akkor jelennek meg, ha a napirendre piskótaügyek kerülnek, mely nem teszi sem hazafiságukat, sem az eszük tokját próbára. Mi az ördögnek küldik akkor őket abba a testületbe, ha nem akarják, vagy helyesebben, gyávák képviselni azoknak a polgároknak az elvét, kik bizalmukat helyezték beléjük. Az üresen maradt székek a gyáva szívek, és a kishitűség tolmácsai voltak.

Magyarország harmadik faktora, *Dall' Asta*, pontokat akar kisütni, melyen szerint az államnak (első faktor) bizonyos egyezsége kell lépnie Fiumével. Azokat a pontokat meg is fogjuk szabni. Az első pont, vagyis parancsolat az, hogy az autonomista urak tiszteljék a magyar törvényeket. Nemcsak azo-

kat, mik nekik kedvezők. Azokat is, mik feladatokat rónak rájuk. Ennélkül soha nem lesz meg a barátság köztünk s vigyázzanak, ne hogy úgy bánjon el velük az állam, mintha harmadik faktor volnának. Mert eddig még mi nem tettük különbséget egyéb magyar város és Fiume között. Egyenlő tagjának tekintette az állam Fiumét mindig többi városaival. A megszélyesített harmadik faktor lehetőleg már kialudta magát, jó hídeg zuhanyt vett s már ő is fejcsoválva gondol a tegnapi nagyhangu, de üres fölszólására.

Az anyakönyvvezetés magyar nyelven való vezetése ellen is kirukkolt a *l' onorevole* reprezentanza. Tiltakozik a belügyminiszteri rendelet ellen. *Mohovich* Donát ugyan indítványozza, hogy ne feszítsék szakadásig a hurt s azt a passzust, hogy a város nem vállalja magára a kétnyelvű anyakönyvvezetést, tegyék a lomtárba de a képviselőtestület erőnek erejével egy újabb fiumei állami intézményt akar alkotni s nem csatlakozott az indítványhoz. Ez a kérdés indította egyébként legjobban a városatyákat. Hogy mer az „Idegen“ magyar nyelv a városba tolokodni! Még azt találják hinni, hogy a hortobágyi pusztán van Fiume, amely feltevésével ugyan nem óhajtuk hortobágyot sérteni.

Szóba jött a Fiumei Tanítók Egyesületének azon egyhangu határozata is, hogy a fiumei állami iskolákból az olasz nyelvet, mint teljesen szükségtelent, zárják ki. Mint a vörös posztó a bikát, úgy megharagította ez a képviselőtestületet. Tiltakoztak a határozat ellen. Azért azonban senki sem vonta felelősségre Zanella Rikárd nemzetiségi képviselőt, hogy miért mondotta a tanítóknak, hogy *magyarosítani marhaság!* Lehetett-e erre más válasz, mint a mit a tanítók adtak? Még ez is enyhe volt. A fiumei tanítósnak fel kellene kérni egy országgyűlési képviselőt, hogy interpellálják meg gróf *Apponyi* Albert vallás- és közoktatásügyi minisztert, hogy van-e tudomása a fiumei nemzetiségi képviselő galád nyilatkozatáról.

A póttartalékosok beosztása. A honvédelmi miniszter körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz, melynek értelmében azon főösszámok gyanánt beosztott póttartalékosok, kik az ajánlás és beosztás fentartásával soroztattak be a hadseregbe és a hon-

védségbe, akként osztandók be, hogy a legkisebb korosztályu egyének a póttartalékba jussanak. A magasabb korosztályu és sorszámu egyének pedig a honvédség póttartalékába osztandók be.

La questione delle nazionalità in Ungheria.

Discorso pronunciato alla Camera dei deputati ungherese nella seduta del 2° Novembre 1906 dal Ministro dell' interno

conte GIULIO ANDRÁSSY con una prefazione di LEOPOLDO ÓVÁRY.

PREFAZIONE.

Vecchio amico dell'Italia, per la cui indipendenza ho combattuto con entusiasmo, assieme a tanti altri miei compatrioti, al fianco di Giuseppe Garibaldi, e che per vincoli di parentela e di affetti considero come mia seconda patria diletta, veggo talora con rammarico farsi strada in cotesto nobile paese le accuse ingiuste, le menzogne, le maligne assurdità d'ogni specie che gli agitatori d'acorumeni vanno divulgando senza tregua sul conto dell'Ungheria, per fuorviare e trarre in inganno l'opinione pubblica europea a beneficio delle loro aspirazioni separatiste — aspirazioni la cui realizzazione equivalerebbe al trionfo della reazione e del panslavismo e segnerebbe una data nefasta nella storia della civiltà occidentale e dell'umano progresso, arrestando nel loro cammino quelle idee liberali, di cui l'Ungheria fu sempre sentinella avanzata. Per questo mi piace pubblicare nel dolce idioma di Dante e dedicare alla Stampa italiana il discorso con cui uno dei nostri più grandi uomini di Stato ed uno dei più affascinanti oratori del Parlamento ungherese ha stigmatizzato le mistificazioni degli agitatori nazionalisti e reso giustizia allo spirito di equità e di generosità che caratterizza il contegno dell'Ungheria di fronte alle nazionalità e che ha sempre cattivato ad essa la simpatia di tutto il mondo civile.

Da questo discorso del conte Andrássy si rileva che lo Stato ungherese, come ha favorito sempre lo sviluppo della coltura nazionale non meno che il progresso sociale e la prosperità economica dei vari elementi etnici che vivono in Ungheria, così continuerà a fare anche in avvenire, ma esso non rinuncerà mai al proprio carattere unitario nazionale e non permetterà mai che contro la sua integrità politica e territoriale si cospiri in casa sua da quelli stessi che, in grazia delle sue leggi eque e liberali, godono di tutte le libertà e di tutti i diritti.

Le nazionalità dell'Ungheria hanno dunque aperte dinanzi a sé tutte le vie per assicurarsi un avvenire di grandezza e di prosperità, ma solo a condizione di un pacifico accordo coll'elemento dominante, in base al riconoscimento dell'uni-

tà nazionale dello Stato ungherico. Non è ammissibile la creazione di uno Stato nello Stato: e lo stesso concetto d'uno sbocconcamento federalistico dell'Ungheria è un assurdo che non merita una seria discussione.

Per raggiungere l'alta meta di prosperità e di grandezza cui tende con tutta la sua rigogliosa energia, lo Stato ungherico ha bisogno che tutte le sue forze vive, senza distinzione di razze, convergano al bene comune e non si facciano schiave di aspirazioni irrealizzabili o strumento di insensate cospirazioni: e per questo non può che incontrare il plauso universale la politica del conte Andrássy — politica che si riassume nel trattare con equità ed amorevolezza le masse delle nazionalità e nel colpire gli agitatori con tutta la severità della legge.

Budapest, Dicembre 1906.

Leopoldo Óváry.

Il discorso del Ministro.

Onorevole Camera!

Giacché si è portata qui in discussione la questione delle nazionalità, sulla quale io non mi sono ancora pronunciato da questo posto, mi sia concesso di esporre su tale problema le mie vedute e i miei propositi.

Anzitutto noi dobbiamo liquidare l'accusa che si muove ogni giorno al Governo o allo Stato ungherico, di perseguire le nazionalità, di usar loro ingiustizia, di volerle magariizzare colla forza. Questa è una audace accusa (Vive approvazioni), contraria assolutamente ai fatti. (Benissimo!) Se lo Stato ungherico avesse seguito una tale politica, quegli onorevoli signori deputati (accennando ai rappresentanti delle nazionalità) non sarebbero qui (Verissimo!) e non avrebbero l'ardire di parlare con tanta arroganza. (Vivissimi applausi.) Se ciò fosse stato vero specialmente nei lunghi secoli in cui era permesso ricorrere a mezzi molto più energici e duri di quelli che si possono oggi impiegare, la nazione ungherese avrebbe voluto magariizzare allora seguendo a tale riguardo l'esempio dei suoi vicini, e le nazionalità non sarebbero ora così forti come sono. (Unanimità approvazioni.)

I fatti della storia dimostrano invece il contrario. Mentre nell'Occidente le nazionalità e le razze soggette furono fuse ed assimilate con ferrea asprezza, presso di noi la schiatta ungherese divise i suoi diritti colle razze che le erano soggette. E' anzi noto che ognuno in Ungheria poté conseguire la nobiltà, senza che si indagasse mai quale fosse la sua lingua materna e quale la sua origine. Chiunque si dimostrò un utile cittadino fu ammesso al conseguimento della nobiltà, e si sa che il nobile possedeva tutti i diritti, era un membro della santa Corona. Questo principio fu anzi nella pratica largamente applicato. Noi sappiamo

che discendenti di nazionalità comprono posti elevati ed esercitano importantissime funzioni. L'accusa che noi vogliamo magiarizzare è quindi infondata. Noi non soltanto abbiamo sempre tollerato e tolleriamo quelli che parlano lingue straniere, ma siamo andati anche più innanzi, ne abbiamo persino portati qui dall'estero. Quando i turchi dominavano sull'Oriente e minacciavano i cattolici, dov'è che questi trovarono protezione e libertà? Qui, in Ungheria. (Approvazioni da destra e da sinistra). Noi abbiamo preso allora i perseguitati sotto la nostra protezione. Ed essi ci dimostrano adesso la loro gratitudine accusandoci ingiustamente dinanzi a tutto il mondo (Lunghi, vivissimi applausi e grida di eljen) di volerli privare della loro nazionalità e di volerli magiarizzare.

Noi non abbiamo voluto per il passato toccare la loro lingua e non lo facciamo neppure ora. Per conto mio almeno, credo che commetteremmo il più grave errore se volessimo magiarizzare colla forza le nazionalità. Ciò che non abbiamo fatto quando avevamo i mezzi e le armi per farlo e quando ciò sarebbe stato in armonia collo spirito dei tempi, sarebbe una follia il volerlo fare ora che è impossibile usare quei mezzi ed ora che ciò sarebbe contrario allo spirito dell'epoca. Oggi non è possibile togliere ad un popolo di più milioni di anime il suo carattere nazionale. (Vive approvazioni). All'estero lo si tenta bene, ma io credo che anche là non si potrà riuscire a nulla. Noi siamo qui di fronte a condizioni così essenzialmente diverse da quelle in cui si trova la Germania rispetto ai polacchi, che sarebbe un errore il voler fare una politica eguale a quella che usano i tedeschi verso quel popolo. Io esigerò sempre dai funzionari amministrativi che non guardino affatto la lingua materna dei singoli cittadini. (Vive approvazioni da parte dei rappresentanti delle nazionalità). Essi debbono solo osservare chi è un cittadino fedele allo Stato. (Applausi da tutta la Camera). Io esigerò sempre che i funzionari trattino con amore e giustizia tutte le nazionalità e tengo anche molto a che gli impiegati conoscano la lingua della popolazione in mezzo a cui esercitano le loro funzioni. (Vive approvazioni da parte dei rappresentanti delle nazionalità). Questa però non è che una parte della mia politica verso la nazionalità. Faccio distinzione fra i fedeli e pacifici cittadini dello Stato e gli agitatori. (Vive approvazioni). Credo sia dovere dello Stato e del Governo ungherese condurre una lotta conseguente ed energica contro la loro politica. (Lunghi e fragorosi applausi), che è pericolosa, che è nemica dello Stato ed antinazionale. (Bene! Movimenti di diniego nei banchi dei deputati nazionalisti.)

L'onorevole Ministro presidente ebbe a dire in un suo discorso che noi non possiamo riconoscere i signori deputati delle nazionalità come partito indipendente perchè essi non hanno alcun speciale programma. Io non posso accordare ad essi il diritto che sarebbe mio dovere di accordare ad ogni partito ungherese non solo perchè non hanno alcun programma, ma anche perchè so che i loro scopi politici sono in contraddizione coll'idea di

Stato ungherese. (Movimenti di disapprovazione nei banchi dei deputati nazionalisti). Io non voglio accusare quei signori deputati li gravitare verso l'estero. Di ciò non ho alcuna prova e non ho il diritto di sospettare alcuno di un simile tradimento della patria. Io non baso le mie asserzioni che su ciò che posso provare.

Quei signori deputati differiscono da ogni partito ungherese per il fatto che mentre lo scopo di partiti ungheresi è il vantaggio e l'utile della nazione, lo scopo loro è tutt'altro diverso.

Milan Hodzsa: Che significa questo?

Ministro conte Andrássy: Io dimostrerò al signor deputato Hodzsa che per loro non lo Stato, ma la nazionalità va innanzi a tutto. (Approvazioni). Ciò che non tocca immediatamente le nazionalità, per loro non ha importanza di sorta. Lo dimostra il manifesto pubblicato il 12 marzo 1906 dai deputati Milan Hodzsa e Teodoro Mihályi in nome del Club delle nazionalità. Prego considerare che quel manifesto fu pubblicato quando la Camera dei deputati fu sciolta colla violenza, quando ogni ungherese, qualunque fosse stata prima la sua opinione politica, si occupava di tale questione. Nessuno sia che fosse stato a noi favorevole, sia che fosse stato a noi contrario, poteva esimersi dal prendere posizione di fronte a questo grande conflitto. Ebbene, che cosa ha scritto allora ufficialmente il signor Milan Hodzsa, in nome del suo partito?

(Continua)

A véka alól.

Az anyakönyvi hivatal.

Syönyegen a kérdés: mi lesz az anyakönyvi hivattall? Megmarad-e a város kezén, vagy az állam vezetése alá fog kerülni. Nagyon óhajtjuk, hogy az utóbbi teljesüljön. Meg kell védeni az autonómiát! Ki kell hasítani a kebeléből a beteg részket. Beteg része pedig minden magyar intézmény, a hová betolakodik a magyar nyelv. Az anyakönyvi hivatalba betolakodott, marhaságot követtek el vele, vagyis, magyarosították... De még mielőtt a magyar állam venné kegyes gondjába ezt a sokat emlegetett hivatalt, követeljük, hogy a hivatalos felirata magyar legyen. Magyar ember nem talál be abba a hivatalba, ha oda kényszeríti a sorsa. Mert nem tud olaszul. Mert nem is kell neki tudnia olaszul, mikor Magyarországon él. Az anyakönyvi hivatalnak is magyarul kell az állam polgárainak tudomására adni, hogy ő nem katonai ügyosztály, hanem anyakönyvi hivatal. Ez ellen a kérdés ellen nincs apellata. A gyöngék kedvéért legfőbb olaszul is odairhatják a magyar felirat alá, hogy a *matricolá-nál* járnak. De ezt nem követeljük. Egy rókáról nem akarunk két bőrt lenyuzni!

A Wachal-ügynökség.

Az autonómpárt sajtója megmagyarázza, miért vagyunk mi a szemében *libello*? Mert ők becsületes emberek. Jóllehet, e mellett semmi bizonyítékuk, ugyanis éppen, sajnos, ennek ellenkezőjétől tesznek tanuságot. Politikai főmunkatársuk csak nemrég szökött meg, mert egy váltót különös passzióból megsokszorosított? Ez a mellékes

foglalkozás több hasznot szerzett neki, mint annál a lapnál elért évi jövedelme. Megfotolandó, hogy lebecsüljük-e Wachal urat leleményességeért. Még azt se tudjuk teljes bizonyosan, hogy Strassnov nem volt-e az ő politikai munkatársuk? Nagy a gyanunk erre! Legalább a viselkedésük erre enged következtetni, valamint meghagyja a gyanut teljes mértékében Strassnov Ignác ur is, ki a Wachal-ügynökség diszpédányaként látszik szerepelni. A becsületesség kérdését kár arról az oldalról oly élénken feszegetni. Baj lehet abból! Wachal is mindig legazemberezet — minket!

Udine.

Az autonómpártot a méreg eszi, hogy gróf Andrássy Gyula belügyminiszter beszédét, a nemzeti kérdéstről, lenyomatták olaszra. Hogy valamiképpen hangot adjon dühének, abba kapaszkodik, hogy a nyomtatványt Olaszországban, Udine-ben nyomatták. A tulipán jelvénye alatt nem lehet ennyire mellőzni a hazai ipart, tüzeltek a városi képviselőtestület azon tagjai, kik nem szeretik a tulipánt. Tudni kell azonban, hogy a nyomtatványt *nem az állam*, hanem *Óváry Lipót* nyomatta, tehát privát-kérdés az egész. De ha az állam nyomatta is volna, akkor se lehetne nekik oly fájdalmas tiltakozást megeresztetni. A belügyminiszter szavai ellen a legélesebb és hazafiatlan szavak röpködtek éppen azokról a helyekről, a hol a beszédet le lehetett volna fordítani olaszra. Nem is az fáj az autonómpártnak, hogy a beszédet tartalmazó füzetet Udineben nyomatták le, hanem az kinozza őket, hogy az *megjelent olaszul*.

A megfenyegetett állam.

Az éjszaka valószínűleg földrengés volt Nagymagyarországon, mert az államot a fiumei képviselőtestületben megfenyegették. Mohovich Donát igen okosan azt indítványozta, hogy hagyják el azt a passzust a tiltakozásból, hogy a város az anyakönyvi hivatal vezetését semmi szünet alatt se vállalja magára, ha azt magyarul is kell vezetniök. Most, mint a *Fiumei Hirlap* is észrevette, megeshetik, hogy tisztára magyar nyelvű állami intézménytalkotnak ebből az autonómhivatalból. Mert jobb egy városi magyar-olasz, mint egy állami kizárólag magyar hivatal. Az indítványra nagyságos dr. Bellen András ur válaszolt. Nem csatlakozik a józan Mohovich indítványához, fenn kell tartaniok a tiltakozást körömszakadrig, mert „*meg kell végre leckéztetni a magyar államot!*” Általános helyeslés hangzott a kijelentésre és így már Magyarországra teljes súlyával nehezedik a dicső „harmadik faktor” megleckéztetése.

Zanella önmagát szavazza le.

Mohovich Donát indítványa mellett, az anyakönyvi kérdésben, Zanella Rikárd nemzeti képviselő is felszólt. Szavai úgy hangzottak, mint a hordó kongása. Végeredménye az lett a beszédének, hogy mindössze *négyen* szavaztak le Mohovics mellett, Zanellát beleértve. Amikor pedig arra került a sor, hogy az ellen-indítvány tárgyában kellett szavazniok, Zanella, nem törődve azzal, hogy az ellen már állást foglalt, e mellett is megszavazott. Így vonz a többség! Eljen a meggyőződés! A dolog pikantériája pedig az, hogy az

összes helyi lapok dinnyeként hallgatnak úgy a nemzeti képviselő felszólalásáról, mint arról, önmagát is leszavazta! Persze, a nép előtt nem tanácsos fitogtatni, hogy Zanella az egyébként okos indítvány mellett állást foglalt.

HIREK.

— **A drágaság ellen.** A vasutasok fogyasztási szövetkezete — mint már jelentettük, e hó 20-án megnyílik. Az igazgatóság ez alkalomból arra kéri a tagokat, hogy részjegyeiket mielőbb váltsák be, hogy a bevásárlási könyveket szétküldhesse. A fogyasztási szövetkezet a legkülönbözőbb árukat fogja üzletében árusítani. Helyisége a Zichy téren, a V. számú raktárban van. A kenyéreladásra vonatkozólag az igazgatóság a fiumei kenyérgyárral kötött szerződés alapján úgy intézkedett, hogy szelvényes utalványok ellenében, amelyek a fogyasztási szövetkezetben szerezhetők meg, a kenyérgyár minden fiókjára fog kenyeret a vevőknek kiszolgáltatni. Akik a részjegyeiket még be nem váltották, vagy a kik a szövetkezetbe belépni óhajtanak, jelentkezhetnek a Zichy-tér V. számú helyiségében vagy Fodor Árminnál, az állomási vezénylőirodában.

— **Kossuth Ferenc állapota.** Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter állapotában a javulás egyre tart. A miniszter az éjszakát nyugodtan töltötte, fájdalmi szünettel. Háziorvosa Müller Kálmán dr. egyetemi tanár délelőtt meglátogatta a beteget s kijelentette, hogyha a javulás tartós lesz, a jövő héten elhagyhatja az ágyát. A délelőtt folyamán meglátogatta a beteg minisztert Schönaich Ferenc báró közös hadügyminiszter és Sztéryi József államtitkár, a ki egyuttal a minisztérium dolgairól is referált.

— **Egyetemi zászlóaljok.** Az egyetemi zászlóaljok szervező bizottsága nevében Karáfiáth Jenő dr. vezetésével Kelemen Kornél és Zsitvay Tibor tisztelegtek Bolgár Ferenc honvédelmi államtitkárnál, a ki a honvédelmi miniszter képviselőletében igen szívesen fogadta a küldöttséget. A küldöttség arra kérte az államtitkárt, hogy az ifjuság katonai kiképzésre irányuló hazafias mozgalmat melyet a debreceni országos diákkongresszuson az egész ország ifjusága magácvá tett, vegye jóakaratu pártfogásába.

— **Az Ultonia kivándorlási gőzös indulása.** Ma indul Newyorkba a szerdán este kikötőnkbe érkezett Ultonia kivándorlókat szállító gőzös. A hazájukat elhagyni készülő kivándorlók száma körülbelül 1800.

— **Egyházellenes tüntetés Pólában.** Pólából írják: Tegnap este egyházellenes tüntetés volt, amelyen mintegy 300 személy vett részt. A tüntetők végigvonultak a város főutcáin, azután a lelkészlak és a katolikus egyesület előtt akartak tüntetni. Minthogy a városi rendőrség nem volt elégséges, a csendőrség oszlatta szét a tüntetők csoportját.

— **Sikkasztó számtiszt.** A rendőrségen tegnap délelőtt feljelentést tettek Pázmán Richárd fővárosi számtiszt ellen aki 8600 korona elsikkasztása után megszökött.

— **Oszkár király beteg.** Stockholm-ból írják: Oszkár király állapota tegnap meglehetősen kielégítő volt. A szív működés és az érverés kissé javult. Az érverés azonban tartósan szabálytalan. A légszében nyál mutatkozik. Az étvágy jó. A tegnapi nap folyamán a király egy óra hosszat aludt.

— A király elutazása. Mint a Budapesti Tudósító értesül, ő felsége pénteken, e hó 21-én, utazik el Budapestről.

— Alagutakat összekötő villamos vasut. Az olasz kormány engedélyt adott egy milánói társaságnak egy a Lago Maggiore hosszában építendő villamos vasutra, mely a Gotthard-alagutat a Simplon-alagutal fogja összekötni.

— Adomány. Frankl Arnold ur 20 kor. adományozott a Chevra Cadischannak Hartmann Hermin urnó elhalálózása alkalmából hosszú megváltás címen.

— A francia kulturharc. Nancyból írják: Turinay püspök teljesen alaptalannak mondja a lapoknak azon hírét, hogy a tegnapi tüntetésekkel egy rendőrt megvert volna és hogy e miatt a rendőrbíró elé került.

A kormány törvényjavaslatot szándékozik a ház elé terjeszteni, a mely az egyház helyzetét véglegesen szabályozza és meg akarja adni a módot arra, hogy a fennálló törvényeknek megfelelően istentiszteletek tartassanak. Az egyház nem részesül többé az 1905. évi törvény előnyeiben. Az egyházi javak visszaszállanak a községre oly feltétel alatt, hogy azok továbbra is istentiszteleteket tartanak. Külön javaslat foglalkozik a püspökökre vonatkozó büntető határozmányokkal, a melyek szerint azok külföldi funkcionáriusoknak fognak tekinteni.

— A karácsonyi postaközlés. A karácsonyi és újévi rendkívüli csomagforgalom ideje alatt a küldeményeknek késedelem nélkül való kezelése csak úgy biztosítható, ha a közönség a csomagolásra és címzésre vonatkozó postai szabályokat betartja.

Különösen szem előtt tartandók a következők:

1. Pénzt, ékszer, más tárgyakkal egybe csomagolni nem szabad.

2. Csomagolásra faládá, vesszőből font kosár, viasszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű és csekélyebb súlyú tárgyaknál pedig erős csomagoló papír használandó.

Vászon vagy papirburkolattal bíró csomagokat, göb nélküli zsinorral többszörösen és jó szorosan átkötni, a zsinor keresztes pontjain pedig pecsétviaszsal lezárni kell.

A pecsételésnél véset pecsétnyomó használandó.

3. A címzésnél kiváló gond fordítandó a címzett vezeték és keresztnévnek vagy más megkülönböztető jelzésnek (pl. ifjabb, idősb, özvegy stb.) továbbá a címzett polgári állásának vagy foglalkozásának és lakhelyének pontos kitérélére; a Budapestre és Bécsbe szóló küldemények címírataiban ezenkívül a kerület, utca, házszám, emelet és ajtó jelzés stb. kitéendő.

A rendeltetési hely tüzetes jelzése (vármegye) s ha ott posta nincs, az utolsó posta pontos és olvasható feljegyzése különösen szükséges.

4. A címet magára a burkolatra kell írni, de ha ez nem lehetséges, úgy a cím fatáblácskára, bőrdarabra vagy erős lemezpapírra írandó, melyet tartósan a csomaghoz kell kötni.

A papirlapokra irt címeket mindig egész terjedelmében kell a burkolatra felragasztani.

Felette kívánatos, hogy a feladó nevet és lakását, továbbá a címrát összes adatait feltüntető papírlap leg en magában a csomagban is elhelyezze arra az esetre, hogy ha a burkolaton levő címrát leesnek, elveszne, vagy pedig olvashatatlanná válnék, a küldemény bizottsági felbontása után a jelzett papírlap alapján a csomagot mégis kézbesíteni lehessen.

Kívánatos továbbá, hogy a feladó saját nevét és lakását a csomagban levő címrát felső részén is kitüntesse.

5. A csomagok tartalmát úgy a címraton, mint a szállítólevélben szabatosan és részletesen kell jelezni.

Budapestre és Bécsbe szóló élelmi szereket illetve fogyasztási adó alá eső tárgyakat (húsnemű, szeszes italok stb.) tartalmazó csomagok címírataira, nemkülönben az ilyen csomaghoz tartozó szállítóleveleken a tartalom, minőség és

mennyiség szerint kiírandó (pl. szalonna 2 kgr., egy pulyka 8 kgr., 2 liter bor stb.)

A tartalom ily részletes megjelölése a fogyasztási adó kivétele szempontjából szükséges és a gyors kézbesítést előmozdítja.

— Apró hírek. A rubin gyártásának előfedezése. Berlinből jelentik: Az itteni műegyetem egyik tanárának sikerült megoldani a mesterséges rubinok problémáját. A tanár felfedezésével legközelebb nyilvánosság elé lép. A mesterséges rubinok éppen olyan szépek és kemények mint a valódiak.

A Vig özvegy Londonban. A Magyar színház új Lehar-operettje, a Vig özvegy, amely bemutatója óta tizenhét teljesen zsfolt házat vonzott, legközelebb Londonban is színre kerül. Az operettet Edwards igazgató szerezte meg egyik színháza számára és a jövő májusban készülni bemutatni az angol főváros közönségének, a mely a szép operettzenének igazi kultuszát üzi. A Vig özvegyet Londonban Günther aszszony, a szerep bécsi kreláló is fogja játszani angol nyelven.

x Bűvészműtávjány a De la Villeben. A De la Ville kávéházban ma este Giotti Cornelius bűvészműtávjányt rendez. Szabad bemenet.

Dr. Keszthelyi Péter Szusákon lakik a 68. számú Ruzsics-féle házban. Telefonszám 499. Rendel délelőtt 11-től 12 és félóráig és délután 2—4ig.

TÁVIRATOK.

A Ház ülése.

Budapest, dec. 15. A képviselőház mai ülését Justh Gyula elnök nyitotta meg.

Az ülés későbbi folyamán az elnöklést Návay Lajos alelnök vette át.

Nagy György képviselő, a közgazdasági bizottság nevében az 1907. évi költségvetésre vonatkozólag bizottsági jelentést közöl.

Wekerle Sándor a kereskedelmi miniszter nevében a külkereskedelmi viszonyokról nyilatkozik.

Ezután következik a vallás és közoktatásügyi tárca költségvetési tárgyalása.

Szabó képviselő nem sajnál a közoktatás előmozdítására semmilyen nagy összeget sem. Nem csak az állami, hanem a felekezeti tanítók helyzetén is kell javítani, hogy azok annál nagyobb buzgalommal oktassák a növendékeket a haza szeretetére.

Nagy György képviselő Apponyi beszéde után úgy érzi magát, mint a költő, kinek eszméit már más valaki megénekelte. Különben jobb is, ha maga a miniszter mondotta már el az ő álláspontját is ecsetelő beszédet, így garanciát lát az általa szükségesnek tartott intézkedések életbeléptetésének. Kiemeli, hogy törvényileg kell intézkedni, hogy a magyar állameszme érdekében a magyar nyelv oktatása a nemzetiségi iskolákban kötelezővé tétessék. Köz tudomásu, hogy meennyi kárt követnek el a haza ellen a nemzetiségi iskolákban. A tételt elfogadja.

Sziklay Ödön képviselő szintén a népoktatást teszi beszéde tárgyává. Felemlíti a harmadik egyetem felállításának ügyét. A tárca költségeit megszárazza.

Az ülés d. u. fél 2 óraker még folyik.

Udvarj szédelgése.

Budapest, dec. 15. Udvarj Ferenc szédelgése tárgyában újra és újra érkeznek feljelentések. Most az esztergomi káptalanság tett feljelentést, mely Udvarj szédelgéseiből kifolyólag 4000 koronával károsult meg.

Oroszországi hírek.

Bukarest, dec. 15. Kisenewben a csöcselék újra kezd garázdálkodni. Onnan érkezett emberek azt állítják, hogy Kisenewben nagyon fenyegető a helyzet Huligánok a múlt éjjel kiraboltak egy zsidó tüzet és a kereskedő fiát megölték.

Sigirc, dec. 15. Az éjjel husz forradalmár hatalmába kerítette a vasuti állomást és kirabolják a vasuti pénz árt. A tettesek egy tiszt meggyilkolása után elmenekültek.

Odessa, dec. 15. Nyolc fegyveres ember tegnap megtámadott egy kocsit és elrabolt kétszáz rubelt. Nemsokára rendőrség jelent meg s rablók bombát dobta közéje, amely irtózatossal robbanással explodált. A támadók ezután valóságos harcot folytattak a rendőrökkel. Egy éjjeli őrt és egy rendőrt megsebesítettek, egy arra járó fiut pedig megöltek.

Vasuti balesetek.

Budapest, dec. 15. A Brassából tegnap este ideérkezett személyvonat téves váltóállítás miatt rászaladt egy vágányra, melyet egy vaselrekesztés zárt be. 25 személy megsérült.

Dunakesz, dec. 15. A párisi express az itteni állomáson összeütközött egy tehervonattal. Sok megsebesülés történt. A megsebesültek között van Csáky György gróf is.

Előfizetési felhívás

„Fiumei Hirlap“ független politikai napilapra.

1906 december hó 15-én új előfizetés nyitunk lapunkra.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

helyben házhoz hordva

Egy hó apra ... 1 kor. 20 fill.

Negyedévre ... 3 kor. 60 fill.

vidékre naponta postai szétküldéssel

Egy hóra ... 1 kor. 80 fill.

Három hóra ... 5 kor. 80 fill.

Kérjük azokat a t. c. előfizetőket, kiknek előfizetése augusztus hó 31-én lejárt, hogy a lap megrendelését minél előbb megújítani sziveskedjenek.

Lovrovich G.

Fényképész.

FIUME, Corssia Déak,

A vassuti állomással szemben.

Készít kiváló hű és tiszta kivitélű fényképeket bármely nagyságban, és fényképes levelezőlapokat. Elvállal fényképnagyításokat természetbeni nagyságig. Szerény árak.

VARIETÉ

CAFÉ 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0

0 0 0 INTERNAZIONAL

VIA ALESSANDRINA 3.

Ma és minden este a következő művészi erők fellépte:

Cserey Germanie

kitünő magyar szubrett.

D'Orient Felice

kiváló magyar és német művésznő.

Bianchi Massari

nápolyi olasz művészpár

Leony Fanny

olasz éxcentric énekesnő,

Spinetti nővérek

Duett és szóló énekesnők.

A varieté előadás hefejeztével esténként CINEMATOGRAFIAI ELŐADÁS

ABBAZIA,

„Nemzetközi Hálókocsi Társaság“

fürdőtelepe egész éven át nyitva.

Iroda: Stefánia szálloda.

Sürgöncim: Kuranstalten Abbazia.

Egészen új berendezés. A fürdőigazgatóság összes épületei renoválva és a legélegánsabban újonnan bebútorozva. Lift, villamos világítás, meleg- és hidegvízvezeték, tengerifürdők. A fürdőigazgatóság épületei: Stefánia szálloda, Quarnero szálloda és kávéház, 1-ső 2-ik és 3-ik számú dependance, Amália, Angiolina, Flóra, Laura, Mandria, Slatina villák stb.

A társaság szállodái a fürdőhely központjában, a híres babérdőben a tengerparton, a legnagyobb, e nemben egyedülálló kényelmet nyújtják. (Angiolina tengerifürdő a Quarnero szálloda mellett, Lajos Victor főherceg meleg tengerifürdő és gyógyfürdő a Stefánia szállóval és a 2-ik számú dependanceval közvetlen összeköttetésben.)

A Quarnero kávéházban, a Glacier pavillonban, a Stefánia szálloda télikertjében és nagy éttermében naponta hangverseny. Az elegáns nagyközönség találkozó helye.

A legjobb híru konyha. Saját borpince, 25 féle francia pezsgő. Nagy társalgóhelyiségek, olvasóterem, zeneterem, játéktér, télikert, jól szellőztetett magas éttermek nagy kiterjedésű saját park, gyönyörű kilátással a fiumei öbölre (Quarnero) és a szigetcsoportha (Veglia, Cherso).

A Stefánia szállodában minden nyelven beszélnek. Tudakozódásra szives készséggel válaszol a „Nemzetközi Hálókocsi Társaság“ fürdőtelepeinek igazgatósága.

Abbazia Stefánia szálloda.

„MONTE VERDE“

vendéglő

Via dell' Ospedale 7. szám.

Ajánlja a n. é. közönségnek legizletesebb

magyar konyháját

valamint kitünő

magyar- és dalmát

borait

a legmérsékeltőbb árak mellett.

Abbonensek elfogadtatnak.

Prima della colazione mezzo bicchiere di acqua amara SCHMIDTHAUER

Igmándi acqua amara

mette in ordine e regola completamente in 2-3 ore lo stomaco più rovinato. L'usarlo è una vera benedizione e per que'li ché soffrono stitichezza.

si può avere in ogni luogo A Fiume all'ingrosso, per la Città, il Litorale, e la Dalmazia, nel deposito aque mineralini di F. HEIN Hotel Déak dettaglio nella DROGERIA FRANCESCO JECHEL, in fiasche da 30 e 50 centesimi.

UJ BAZÁR

Az Arany Koronához.
FIUME, Via Germania Mikulinic-
féle ház.

Mindenféle játékszerek gaz-
dag választéka, legújabb uj-
donságok, trikotok, fehér-
neműek női és uri haris-
nyákban.

Alacsony árak.

Tisztelettel ajánlja magát a n.
é. közönség becses figyelmébe
Zelnika József.

Gyorsírászat.

Urak és hölgyek figyelmébe.

Gabelsberger-féle gyors-
írásra tanít csekély díjazásért
Kovács Tódor, Via Operai 22.
sz. I. em. — Levelezőlap érte-
sítésre házhoz megy.

Hol vesszük a legizlésebb
és legolcsóbb ékszereket?

Engelsrath J.-nél

Fiume Adamich-tér és
Abbazia, villa Stiglic, szem-
ben a vásárcsarnokkal.

Arany, ezüst, drágakő és
régészeti áruk legnagyobb
raktára.

Órák, moretti különlegesség,
fiumei és abbaziai emlékek.

Legolcsóbb árak.

Saját műterem órák és min-
denféle ékszerek javítására, át-
alakítására és készítésére.

Telefon sz. 758.

HIDETÉSEKET

felvesz a „Fiumei Hirlap“ kiadó-
hivatala.

Alessandro S. Szántó

Via Governo 14 - FIUME - (Corso) Telef. 46.

Igieniai-, gummiáru-, orvosi és
orthopédiai műszer, kötszer, gum-
miharisnya, toilette cikk és illat-
szer üzletét megnyitotta.

Orvosi és orthopédiai műszerek
gyorsan és mérsékelt árban ja-
vítatnak.

Ha aperto il suo negozio con
grande assortimento

Articoli Igienici, di Gomma, Stru-
menti Chirurgici ed Ortopedici,
Bendaggi, Calze elastiche, Articoli
da Toilette, Profumerie, ecc.

Si assumono riparazioni di Stru-
menti Chirurgici ed Ortopedici.

A Fiumei Keresk. Bank Sorsjegyzotállya.

Praktikusabb és szebb karácsonyi és újévi ajándék nem kép-
zelhető, mintha ez ünnepekre

konvertált Jelzalog-sorsjeggyel

szerzünk meglepetést, mely sorsjegyeket igen olcsó részletfizetési
feltételekkel a Fiumei Kereskedelmi Bank sorsjegyzotállya bocsát
a tisztelt közönség rendelkezésére.

A részletre vásárolt sorsjegyek részletvelei vagy társaságköny-
vecskéi kívánságra bárkinek nevére kiállíthatók.

E sorsjegyek a mai árnál magasabban, 140.— koronával ok-
vetlenül készpénzben visszafizetésre kerülnek és alkalom van arra,
hogy esetleg már a december 27-iki húzason a sorsjegy árának

tizezerszerese az egy millió koronás nyeremény révén

visszatérüljön.

Aki tehát pénzt ebbe az ajándékba fekteti, az nemcsak ilyen
értéket, hanem milliós nyereményekre való kilátást is ad az aján-
dékkozottak.

E sorsjegyek minden évben hat húzason vesznek részt (1 mil-
lió, 500,000.—, 400,000.—, 300,000.—, 200,000.—, 100,000.—
stb. koronás főnyereményekkel.)

A legközelebbi húzás már december 27.-én lesz egy millió ko-
ronás, százezer koronás, stb. főnyereményekkel.

E sorsjegyeket részletfizetésre

36 havi 5 koronás részlettel

adjuk.

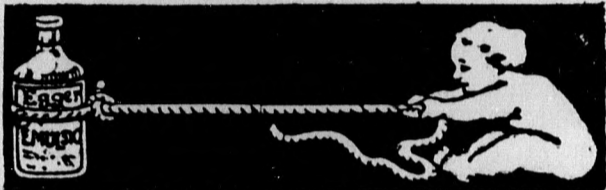
Alakitunk ezenfelül, hogy ügyfeleink nyerőesélyeit emeljük,
100 darabból álló 50 tagra szóló társaságokat, ahol a jelentkezők
nemcsak két egész sorsjegyet kapnak kézhez a részletfizetések be-
fejezése után, hanem

36 havi 10 koronás részletfizetés ellen

eme három év lefolyása alatt 100 darab ilyen sorsjegy összes nye-
reményeiben megfelelően részesülnek.

Aki ez ügyben további részleteket óhajt megtudni, vagy
fáradjon személyesen a bank sorsjegyzotállyába, vagy levelező-
lapon kérjen levélbeli felvilágosítást.

„Vigyázn
ezen
bejegyzett
védjegyre“

„Vigyázn
ezen
bejegyzett
védjegyre“

AZ EGÉSZSÉG

védbástyája a jó táplálkozás.

Sorvasztó betegségben szenvedő, erőben és testsúlyban visszamaradt, vagy
fogyatkozó egyéneknek igen fontos az a tudat, hogy az

EGGER-EMULSIÓBAN

oly szerrel rendelkezne, mely teljes mértékben képes pótolni testalkatuk és
egészségük hiányait és helyreállítani az elvesztett erőt. Kérjük a t. c. orvos
urakat és közönséget tüzetesen EGGER-féle készítményt követelni.

A NÁDOR-GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körút 17

bárkinek küld egy ingyenes próbát 30 fillér előzetes beküldése ellenében,
(csomagolás és portóért.)

Egy eredeti nagy üveg EGGER-EMULSIÓ 2 kor.

Kapható: FIUMÉBAN: Accurti Károly, Babics Hinko, Mizzan Adorján,
Prodám Ferenc, Prodám János, Schindler Adolf, Rosenkart Gusztáv,
gyógytárakban.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a
Réthy-féle pemetefűcukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-
féléit kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-féléit fogadjunk el!

Fenntartott hely a Fiumében lévő

„ALLA SALUTE“

gyógyszertár

részére; Dr. MIZZAN A.,

az „ADRIA“ palotával szemközt. — Telefon 385.

A gyógyszertár ajánlja magát minden orvosi rendelést
azonnal és exakt elkészíteni. Kapható minden gyógyszer-
észeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásvány-
vizek, toalettcikkek és szépitőszerek, stb. stb.

Hirdetések felvételnek a „Fiumei Hirlap“
kiadóhivatalában. (Via Ciotta 28. Telefon 778).